

257. 16/2-60

Merikarvia
Kasala
Metsänurmi
Storträsk

Kertomus vene^{e/}valkaman kaivauksesta

"Satakunnan Kansassa" 23. 5. 1959 kerrottiin, että Merikarvian Kasalan kylässä, Metsänurmen talon maalla, sotien välivuosina kuivatun Storträsk-järven rannassa oli ojaa kaivettaessa löydetty kaksi veneen ja yksi yksipuisen ruuhan jäännöstä. Kun allekirjoittanut osallistui 1. 6. - 2 19. 6. välisenä aikana Satakuntalaisen Osakunnan kesäretkeen, päätin tutkia lähemmin tuota venevalkamaa.

Paikka on Storträskin kaakkoisrannassa, lähellä Merikarvian ja Siipyyn rajaa. Männynkakköröitä kasvavaa suota ojitettaessa työmies Lauri Lahtinen huomasi ojaa kaivaessaan rikkoneensa yhden veneen, joka oli turpeen sisässä; tämän vieressä havait~~tti~~ hän vielä yksipuisen ruuhan ja toisen veneen; myös ruuhi tuli poikki lyödyksi ojaa kaivettaessa. Kaakkoisin vene jäi ehjäksi.

Kaivauksissa poistettiin maata niin paljon, että ruuhi ja veneet saatiin esille. Niiden pohja oli savessa, 40-60 cm:n syvyydessä, yläosat liejun ja turpeen peittämät. Veneet ja ruuhi olivat koillislounaissuunnassa, ruuhi pohjoisimpana.

Ruuhi oli 2,5 m pitkä, komea, korkealaitainen esine; joka saatiin ehjämä ylös ja jätettiin Merikarvian kotiseutuyhdistykselle.

Ruuhun viereinen vene oli niin hajonnut, että siitä oli jäljellä vain vain emäpuu ja toisen laidan lautojen katkelmia; emäpuun pituus oli 3,75 m. Jäännökset otettiin talteen mahdollista konservointia varten.

Toinen vene oli paremmin säilynyt. Siitä oli jäljellä emäpuu, jonka pituus n. 4,6 m. Laitalautoja oli kummallakin puolella säilynyt kolme, kaaria samoin kolme sekä lisäksi keulan tai perän vannas. Ylimmät laitalaudat lienevät tuhoutuneet. Vene otettiin talteen mahdollista konservointia varten.

Veneet ja ruuhi oli vedetty riu'uista tehdyn alustan päälle. Maassa oli liejuun uponneena runsaasti katiskanpätkkeitä. Muista kaivauslöydöistä on mainittava joukko peukalonpäänkokoisia kiviä, jotka olivat yhdessä rykelmässä, mahdollisesti tuohitaskujen kiviä. Kaivauksissa saatiin talteen myös sorvatun puuvadin kappale.

Veneiden löytötaso on 5,5 m merenpinnan yläpuolella, kuten todettiin punnitsemalla paikan korkeus vaivalloisesti rämeikköä pitkin merenrantaan. Meren pinta olisi ollut tällä korkeudella kuusi vuosisataa sitten, jos otaksutaan maankohoamisnopeudeksi 90 cm/100 v. On kuitenkin mahdollista, että Storträskin järven pinta on jäänyt samalle korkeudelle senkin jälkeen kun meri on vetäytynyt pois - järvi kuivatettiin sotien välisenä aikana. Toisaalta on kuitenkin ilmeistä, että veneet ovat merta varten veistetyt, mihin niiden mitta, kaarien tukevuus ym. seikat viittaavat; yksipuinen ruuhi sen sijaan voisi olla merestä kuroutuwan lahden tai järven kulkuväline. Löytöpaikalta otettiin maapilari, joten veneiden ikä voitaneen määrätä siitepölyanalyysin avulla.

Porissa tammikuun 9. päivänä 1959

2.1. 1959
vint. edellisen sivun alku

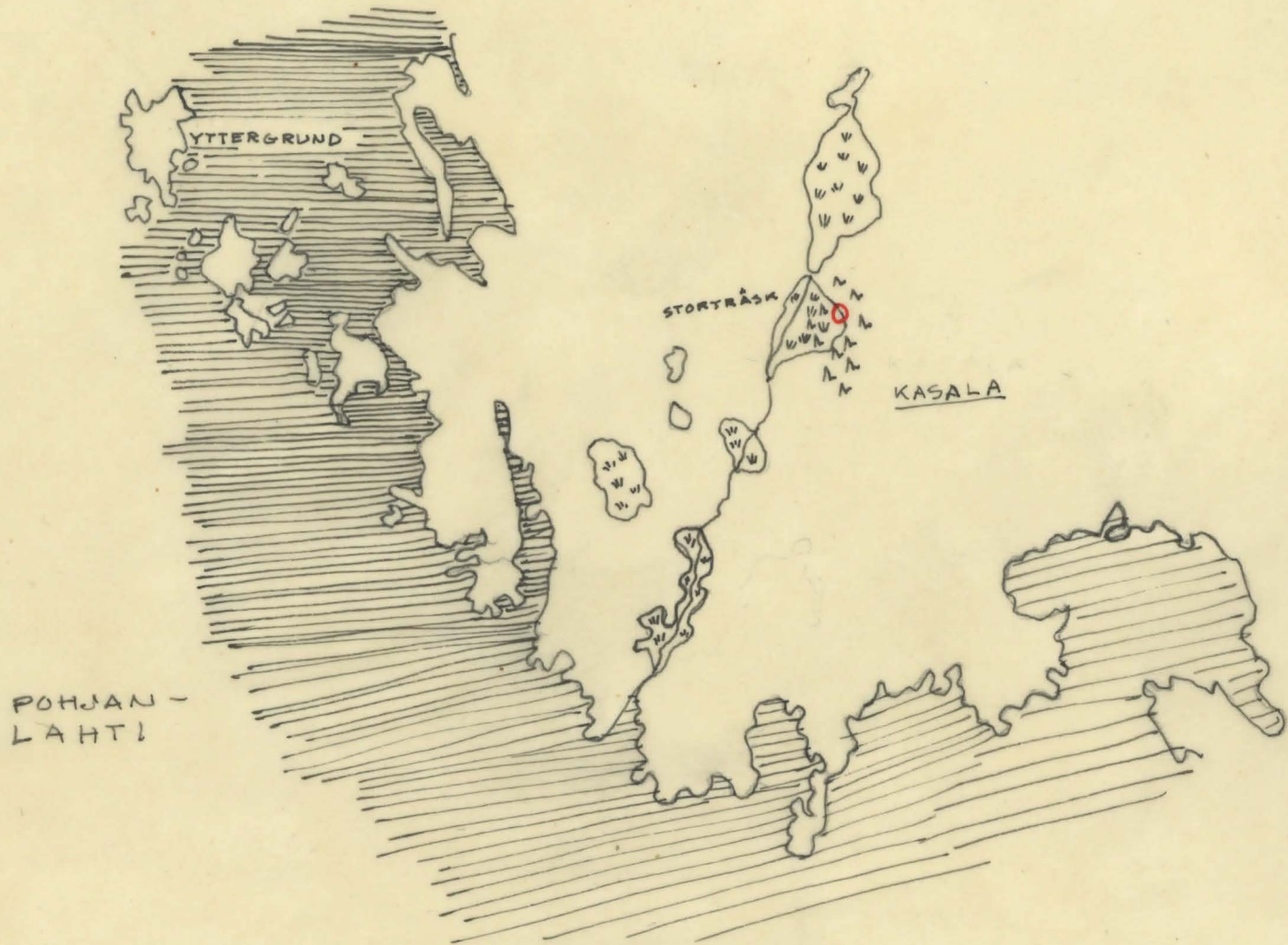
Uuno Lehto

Huomautus: Kertomukseen liittyy ~~kuusi~~ karttaa

Merikarvia
Kasala
Metsänurmi
Storträsk

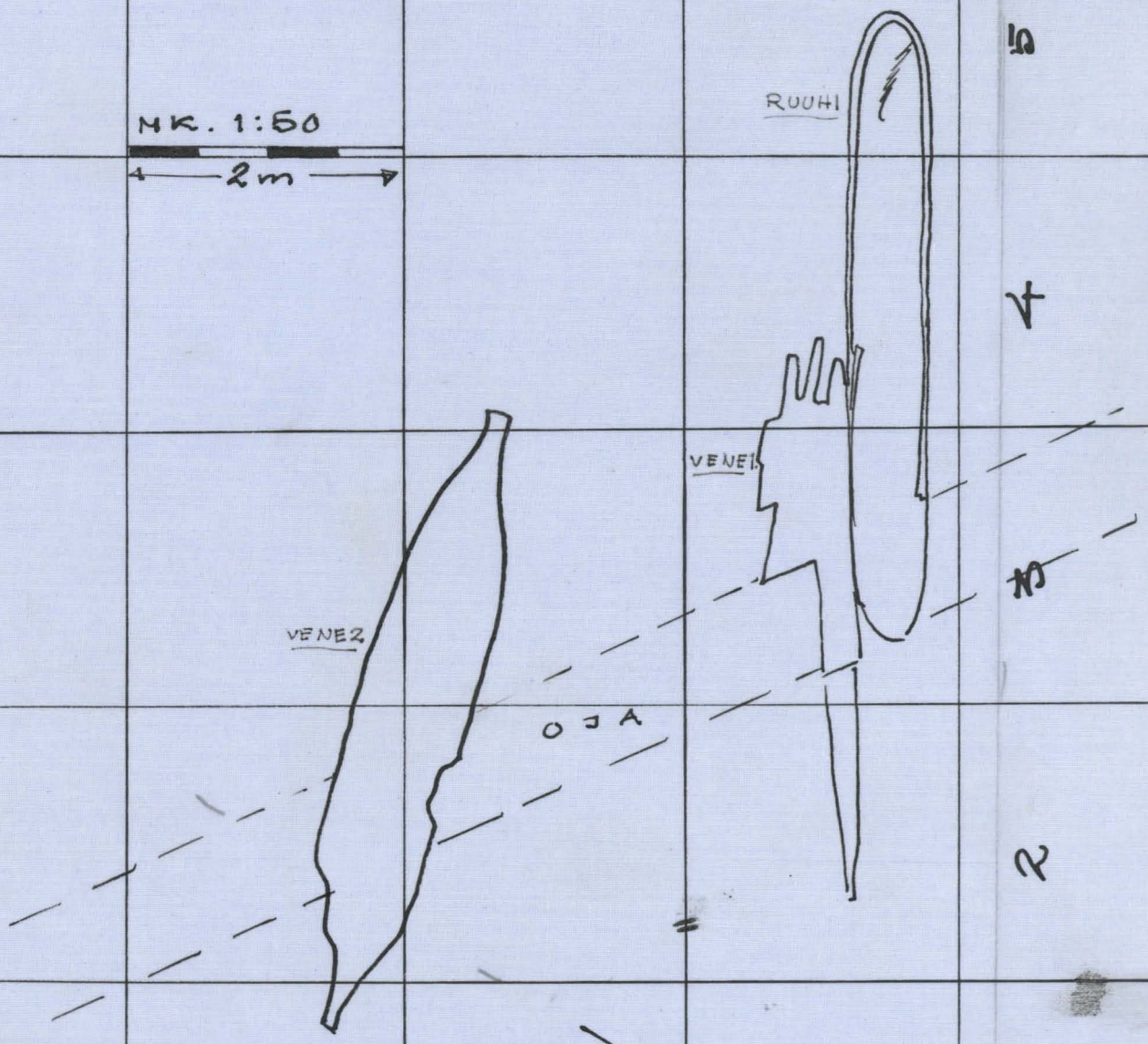
Luettelo kaivausten/1959 valokuvista

1. Venevalkama, jonka poikki on kaivettu oja. Etualalla irtomaan peittämä vene 2, taempana veneen 1 irtonaisia lautoja ja niiden takana yksipuinen ruuhi. Taustalla kuivattu Storträsk.
2. Ruuhi ja veneen 1 osia, jotka oli paljastettu ennen kaivauksia.
3. Sama kuin edellä, kuvattu koillisesta. Ruuhi ja vene katkaistut.
4. Ruuhi ja vene 1. Kaivaus alussaan.
5. Vene 1 paljastettuna. Kuvassa näkyy leveä emäpuu, joka jatkui ojan yli; vasemmalla laitalauta.
6. Sama kuin edellä, mutta veneestä näkyvissä vain ojan länsipuolella oleva osa. Vasemmalla alusriukuja, jotka ovat pitkittäisasennassa. Kuvan laidassa veneen osia varten naulattu laatikko.
7. Veneen koillispää osaksi paljastettuna (vene 1).
8. Vene 1:n laudat varustettiin numerolapuilla, mahdollista konservointia ajatellen.
9. Valkaman alusriukuja, jotka näkyivät veneen tultua poistetuksi.
10. Vene 2:n kaivaustyö alussa. Kaivamassa löytäjä, kirvesmiehes Lauri Lahtinen.
11. Vene 2 sen alle rakennetulla alustalla. Kuvattu ylhäältä, pohjoisesta. Näkyvissä emäpuu ja laitalautoja, 3 kaartta sekä vannas, joka pistää ediin veneen päästä.
12. Sama kuin edellä. Kuvattu lännestä. Kuvassa näkyy vantaan pää veneen alla sekä laitalautojen pään muoto. Veneessä oli pitkä seis.
13. Sama kuin edellä, kuvattu pohjoisesta. Vene tuettiin alustalleen turpeilla.
14. Yleiskuva kaivauspaikasta ennen tutkimuksia. Kuvasta käy ilmi, että valkama on ollut metsäisen matalan niemen nokassa.



MERIKARVIA
KASALA
METSÄNURMI
STORTRÄSK.
UNTO SALO
1959
KARTTA 1

MK. 1:50
← 2m →



A

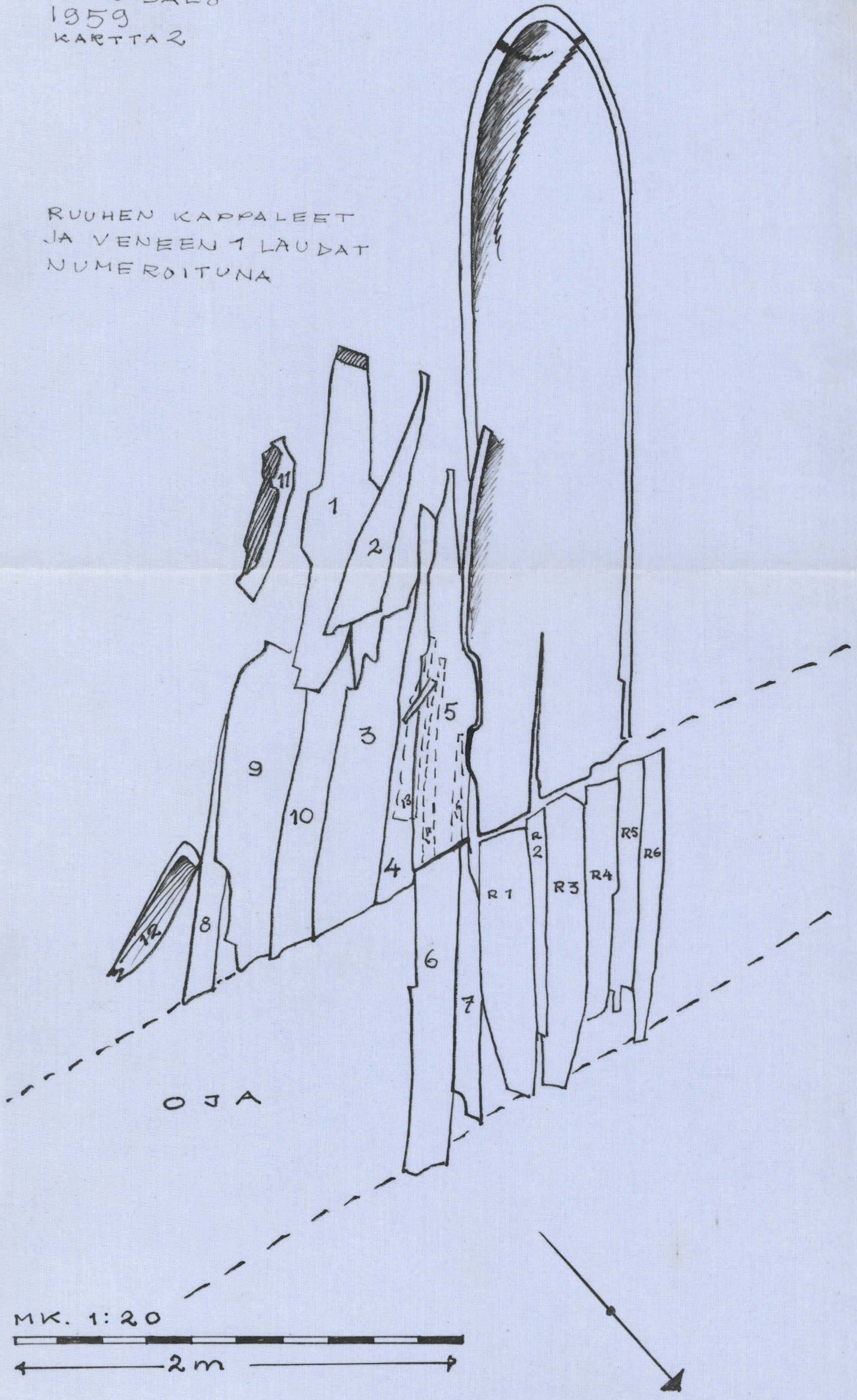
B

C

D

MERIKARVIA
KASALA
METSÄNURMI
STORTRÄSK.
UNTO SALO
1959
KARTTA 2

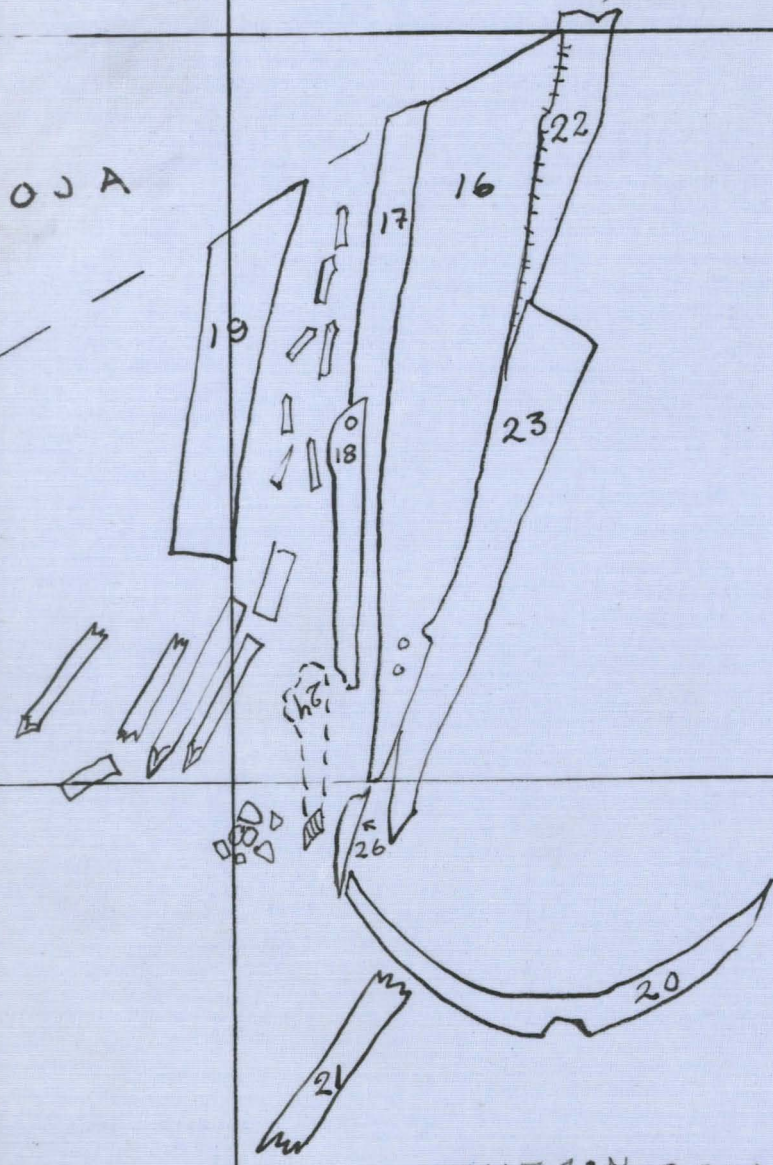
RUUHEN KAPPALEET
JA VENEEN 1 LAUDAT
NUMEROITUNA



MK. 1:20
← 2m →

MERIKARVIA
KASALA
METSÄNURMI
STORTRÄSK
UNTO SAHO
1959
KARTTA 3

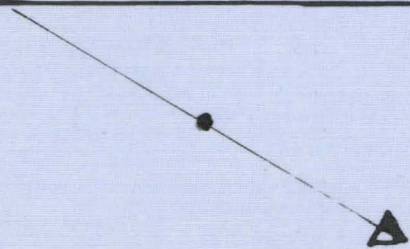
OJA



VENE 1:N OSIA
NUMEROITUNA

2 m.

MK 1:20



MERIKARVIA
KASALA
METSÄNURMI
STORTRÄSK
UNTO SALO
1959
KARTTA 4



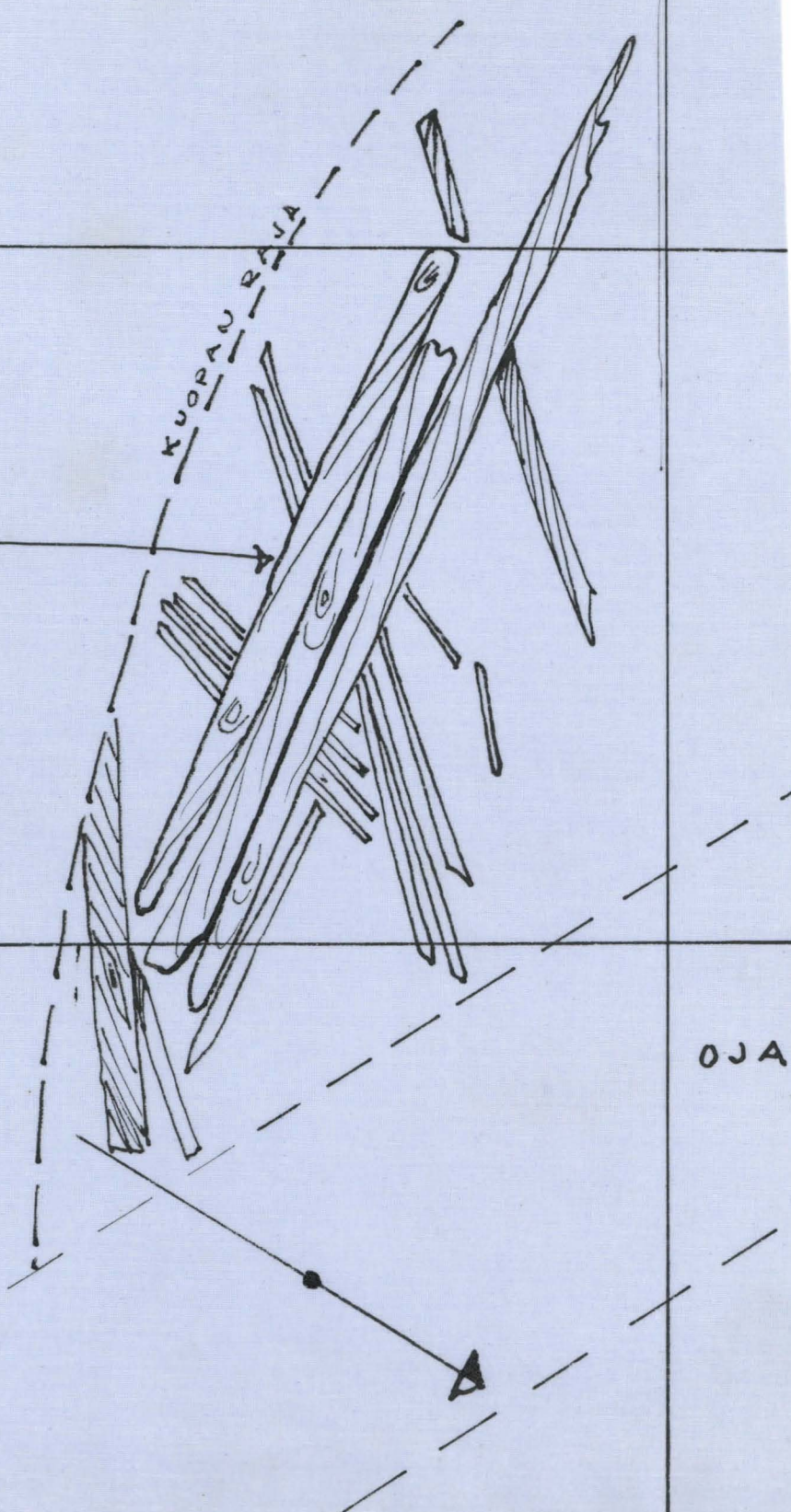
2 m

M.K. 1:20

VEENEEN ALUSPUITA
(KUVA 6)

KUOPAN RAJA

OJA



Merikarvia
Kasala
Metsänurmi
Storträsk



1. Venesalkama, jonka päikki on kaivettu
ja. Etusalla itomaan peittämä vene 2, taam-
pana veneen 1 itonaisia lautoja ja niiden takana
yksiäinen ruuki. Taustalla kaivattu Storträsk.



2. Ruuki ja veneen 1 onia, jotka on pal-
jastettu ennen kaivauksia.

Meikarvia
Kasala
Netsänurmi
Storträsk



3. Sama kuin edellä, kuvattu koillisesta.
Ruuki ja vene katkaistut.



4. Ruuki ja vene t. Kaivaus alussa.

Merikarvia

Kasala

Metsänurmi

Storträsk



5. Vene 1 paljastettuna. Kuvassa näkyy leveä
emänpuu, joka jatkuu ojan yli; vasemmalla
laitalsuuta.



6. Sama kuin edellä, mutta veneestä näkyvissä
vain ojan länsipuolella oleva osa. Vasemmalla skur-
rikkuja, jotka ovat pihkittainasennossa. Kuvan
laidassa veneen oja varten naukattu lastiko
ko.

valok. Unto Salo 1959.

Meikarvia

Kasala

Metsännummi

Storträsk



7. Venen 1. kaillyä osaksi paljastettuna.



8. Venen 1:n laudat saurellettiin numero lapuil-
la mahdollista konservointia ajatellen.

valok. Antto Salo 1959.

Meikaria

Kasala

Metsänurmi

Storträsk



9. Valkaman alusinkuja, jotka näkyivät veneen kautta poistetuksi.



10. Vene 2:n kaivaustyö alussa. Kaivamassa löytöjä kivermies Lauri Lahtinen.

Meikavie

Kasala

Metsänusmi

Storträsk



11. Vene 2 sen alle rakennetulla alustalla.
Kuvattu ylhäältä, pohjoisesta. Näkyvissä emäpuu
ja laitalautoja, 3 kaarta sekä vauras, joka
joutui esiin veneen jäästä.



12. Sama kuin edellä, kuvattu lännessä.
Kuvassa näkyy vantoan jää veneen alla
sekä laitalautojen jäännösten muoto. Veneessä
oli jalka seiväs.

valok. Unto Salo 1959.

Meikarvia

Kasala

Metsänurmi

Storträsk



13. Sama kuin edellä, kuvattu pohjoisesta. Tene tuettiin alustalleen turpeilla.



14. Yleiskuva kaivauksipaikasta ennen tutkimuksia. Kuvasta käy ilmi, että valkama on ollut metsäisen matalan niemen nokassa.

valok. Unto Salo 1959.